

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Публічного управління та підприємництва (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

_____ Д.М. Крицький
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Економіка ІТ-проектів
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: _____ 12 "Інформаційні технології"
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: _____ 125 "Кібербезпека"
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: _____ Безпека інформаційних і комунікаційних систем
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2022 рік

Розробник: Купріянова В.С., доц. каф. 601, канд. ек. наук., доц.
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри публічного управління та підприємництва
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р. – 15 стр.

Завідувач кафедри д. н. з держ. упр., проф.
(науковий ступінь і вчене звання)

В.Г. Ковальчук

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: <u>12 «Інформаційні технології»</u> (шифр і назва галузі) Спеціальності: <u>123</u> <u>«Комп’ютерна інженерія»</u> (код та найменування спеціальності) Освітні програми: <u>Комп’ютерні системи та мережі</u> <u>Системне програмування</u> (найменування освітньої програми) - Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Цикл загальної підготовки
Модулів – 2		Навчальний рік: 2022/2023
Кількість змістових модулів – 2		
Індивідуальне завдання: виконання розрахункової роботи.		Семестр 7 -й
Загальна кількість годин: аудиторних занять – 64 год./ Загальна кількість годин – 120 год.		Лекції 32 години
		Практичні 32 години
		Самостійна робота 56 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год., самостійної роботи – 3,5 год.		Вид контролю – модульний контроль, залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 64/56.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: дати необхідні знання про економічну діяльність ІТ-підприємства у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій з виготовлення продукту (надання послуг) з максимальною економічною ефективністю.

Завдання: формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань економіки ІТ-підприємства у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій, а також практичних навичок аналізу та планування показників економічної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:**

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

ФК1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі комп'ютерної інженерії.

ФК13. Здатність вирішувати проблеми у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій, визначати обмеження цих технологій.

ФК15. Здатність аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати, обґрунтовувати та захищати прийняті рішення.

Результати навчання:

ПРН4. Знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.

ПРН5. Мати знані основ економіки та управління проектами.

ПРН8. Вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування нових ідей.

ПРН16. Вміти оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення.

Міждисциплінарні зв'язки: економіка підприємства побудована на основі логіки підприємницької діяльності та використанні методологічних положень суміжних дисциплін, зокрема : “Математичні основи інформаційної діяльності”. Становить підґрунтя для написання економічної частини бакалаврської роботи.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Ресурсне забезпечення ІТ-підприємства.

Тема 1. Вступ до дисципліни «Економіка ІТ-проектів».

Характеристики господарської діяльності як основи економічного життя людського суспільства. Структура економіки (господарства) країни. Предмет і завдання дисципліни «Економіка ІТ-проектів». Роль курсу у організаційно-економічній підготовці фахівця.

Тема 2. ІТ-підприємство як основний суб'єкт господарювання.

Поняття підприємства як організаційно відділеної й економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія й мети підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства.

Класифікація підприємств і її практичне значення. Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства: сутність і види. Фактори формування й зміни виробничої структури підприємства. Загальна структура підприємства (організації).

Інтеграційні форми підприємств і організацій. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств і організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинги й т.п.). Ціль їхнього створення, особливості й ефективність діяльності.

Тема 3. Основні виробничі засоби ІТ-підприємства. Зношування та амортизація основних засобів.

Матеріальні активи як сукупність виробничих засобів і іншого майна підприємства. Майно підприємства соціального призначення.

Первісна, оновлена (відбудовна), залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів. Класифікація основних засобів за ознакою функціонального призначення й участі у виробничих процесах.

Фізична сутність техніко-економічного старіння знарядь праці й форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна). Амортизація основних засобів. Норми амортизаційних відрахувань. Оцінка доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування. Розширене відтворення основних засобів їхнім технічним переозброєнням, реконструкцією, розширенням і новим придбанням.

Нематеріальні ресурси підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Інформаційні технології й програмні продукти та інші нематеріальні ресурси («ноу-хау», раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми). Нематеріальні активи як юридичне оформлені права виняткового

користування об'єктами промислової й інтелектуальної власності, їхня вартісна оцінка.

Тема 4. Виробничі потужності ІТ-підприємства.

Виробничі потужності підприємства. Загальна характеристика, види й фактори формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності створюваного й діючого підприємства. Показники й шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей.

Тема 5. Оборотні засоби ІТ-підприємства.

Сутнісна характеристика оборотних засобів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Виділення оборотних коштів, які обслуговують сфери виробництва й обороту. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Джерела формування оборотних коштів.

Призначення нормування (розрахунку нормативів) оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів обігових коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку). Обчислення нормативів обігових коштів в окремих їхніх елементах.

Основні показники рівня ефективності використання оборотного кошту: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту, методика їхнього розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів: оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення; прискорення реалізації виготовленої продукції.

Тема 6. Планування й регулювання господарської діяльності ІТ-підприємства.

Загальна характеристика продукції, її класифікація й вимірники: номенклатура, асортименти й обсяги; валова, товарна, чиста й реалізована продукція. Схема формування виробничої програми підприємства і її ресурсного забезпечення.

Тема 7. Персонал ІТ-підприємства, продуктивність праці.

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу. Категорії персоналу підприємства (керівники, фахівці, що служать, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Виділення й характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу різних підприємств і організації різних типів, розмірів і форм власності. Визначення чисельності працівників керування, фахівців і службовців, окремих категорій робочих ІТ-підприємств.

Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на ІТ-підприємствах. Резерви зростання продуктивності роботи й заходи для їхнього використання в сучасних умовах господарювання. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці за рахунок сукупності факторів.

Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Можливі види мотивації трудової діяльності.

Тема 8. Оплата праці на ІТ-підприємстві.

Поняття оплати роботи. Основна заробітна плата й додаткова оплата роботи. Форми й системи оплати праці і їхня реалізація. Залежність оплати праці від кінцевих результатів діяльності. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці й соціального захисту. Регулювання оплати праці на основі колективного договору.

Модульний контроль – виконання контрольно-модульної роботи №1.

Змістовний модуль 2. Економічні показники господарської діяльності ІТ-підприємства

Тема 9. Собівартість продукції. Витрати на виробництво продукції.

Витрати і собівартість продукції підприємства. Роль і значення витрат у господарській діяльності підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат на виробництво за

окремими ознаками: виробничим призначенням (за економічними елементами та статтями калькуляції); способом включення витрат у собівартість (прямі і непрямі витрати); впливом обсягу виробництва (змінні і умовно-постійні витрати); однорідністю складу (прості і комплексні витрати). Методичні основи калькулювання собівартості продукції. Обсяги калькуляції і статті витрат. Способи розрахунку витрат за статтями калькуляції та економічними елементами. Задачі прогнозування і планування собівартості, показники планування собівартості. Основні техніко-економічні фактори зниження собівартості продукції. Аналізовані показники собівартості. Графік беззбитковості.

Тема 10. Ціна та ціноутворення продукції ІТ-підприємства.

Ціна і ціноутворення продукції. Роль споживчої вартості в ціноутворенні. Функції цін в господарській діяльності підприємства. Види цін та їх структурні елементи. Ціноутворення на різних ринках збуту: характеристика типів збуту та їх особливостей. Методи встановлення ринкових цін. Концепції ціноутворення в умовах ринкових відносин.

Тема 11. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності ІТ-підприємства.

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їх сутність і різниця між ними. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства.

Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Загальна характеристика рентабельності застосовуваних (інвестованих) ресурсів. Обчислення рентабельності: виробничих засобів підприємства, виробленої продукції, реалізованої продукції.

Суть, важливість і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності; методика їх обчислення. Змістова характеристика видів ефективності.

Тема 12. Маркетинг і його об'єктивна необхідність в організації, плануванні й розвитку ІТ-підприємства.

Маркетинг і його об'єктивна необхідність в організації, плануванні й розвитку підприємства. Функції й принципи маркетингу, організація їхнього виконання. Методи маркетингу, стратегія й тактика їхнього досягнення.

13. Бізнес-планування діяльності ІТ-підприємства.

Значення й сутність бізнес-планування. Обсяги й утримування специфічних розділів бізнес-плану: характеристика нової продукції, оцінка ринку збуту продукції на основі маркетингових досліджень, план виробництва продукції, організаційний план, фінансова стратегія й фінансовий план, оцінка ризиків і їхнє попередження.

Тема 14. Інновації і інноваційні процеси на ІТ-підприємстві.

Нововведення як джерела економічного розвитку й безперервного вдосконалювання виробництва. Тлумачення науково-технічного процесу (НТП) і форми його розвитку. Загальні й пріоритетні напрямки НТП. Характеристика інновацій і їхня класифікація.

Інноваційний процес і інноваційна діяльність на ІТ-підприємстві. Оцінка ефективності інновацій: народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення й використання нововведень. Облік фактору часу при розрахунках ефективності інновацій на основі дисконтування показників: інтегрального ефекту, рентабельності, періоду окупності, внутрішньої норми рентабельності використання нововведення.

Тема 15. Інвестиційна діяльність ІТ-підприємства.

Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку підприємства. Методи й структура інвестицій підприємства. Джерела формування інвестицій.

Інвестиційний процес на підприємстві: характеристика інвестиційного процесу, суб'єкти й об'єкти інвестиційного процесу, інвестиційний проект створення й розвитку підприємства. Ефективність інвестицій: фактори впливу на рівень ефективності інвестицій, методи оцінки інвестиційних проектів.

Тема 16. Конкурентоспроможність ІТ-підприємства.

Якість продукції як економічна категорія й головний фактор конкурентоспроможності підприємства. Характеристики якості продукції, що впливають на конкурентоспроможність: функціональні (безвідмовність, ремонтпридатність, довговічність), технологічні (виробнича й експлуатаційна технологічність, естетичні (форма, розмір, дизайн), ергономічні (гігієнічні, антропометричні, фізіологічні, психофізіологічні), екологічні (безпечні для здоров'я людини й навколишнього середовища), патентно-ліцензійні (новизна, патентна частота).

Конкурентоспроможність підприємства. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність продукції: споживчі властивості, рівень цін, післяпродажний сервіс, реклама й імідж підприємства. Забезпечення конкурентоспроможності через фактори конкурентних переваг і їхній порівняльний аналіз із можливостями конкурентів-суперників.

Системи керування якістю продукції. Сертифікація продукції, її економічні значення. Міжнародні системи сертифікації.

Модульний контроль – виконання контрольно-модульної роботи №2.

Модуль 2

Індивідуальне завдання — виконання розрахункової роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовний модуль 1. Ресурсне забезпечення ІТ-підприємства						
Тема 1. Вступ до дисципліни «Економіка ІТ-проектів»	3	1	-	-	-	2
Тема 2. ІТ-підприємство як основний суб'єкт господарювання	4	1	1	-	-	2
Тема 3. Основні виробничі засоби ІТ-підприємства. Зношування та амортизація основних засобів	11	3	5	-	-	3
Тема 4. Оборотні засоби ІТ-підприємства	9	3	4	-	-	2
Тема 5. Виробничі потужності ІТ-підприємства	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Планування і регулювання господарської діяльності ІТ-підприємства. Показники об'єму виробництва	6	1	2	-	-	3
Тема 7. Персонал ІТ-підприємства, продуктивність праці	8	1	3	-	-	4
Тема 8. Оплата праці на ІТ-підприємстві	8	2	3	-	-	3
Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №1)	2	2				
Разом за змістовим модулем 1	57	16	20	-	-	21
Змістовний модуль 2. Економічні показники господарської діяльності ІТ-підприємства						
Тема 9. Собівартість продукції. Розрахунок витрат на виробництво продукції ІТ-підприємства. Графік беззбитковості	13	4	5	-	-	4
Тема 10. Ціна та ціноутворення продукції ІТ-підприємства	6	2	2	-	-	2
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	7	2	2	-	-	3
Тема 12. Маркетинг і його об'єктивна необхідність в організації, плануванні й розвитку підприємства	5	1	-	-	-	4
Тема 13. Бізнес-планування діяльності ІТ-підприємства	5	1	1	-	-	3
Тема 14. Інновації й інноваційні процеси на ІТ-підприємстві	5	2	-	-	-	3
Тема 15. Інвестиційна діяльність підприємства	5	1	1	-	-	3
Тема 16. Конкурентоспроможність ІТ-підприємства	5	1	1	-	-	3
Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №2)	2	2				

Разом за змістовним модулем 2	53	16	12	-	-	25
Усього годин	110	32	32	-	-	46
Модуль 2						
Індивідуальне завдання (виконання розрахункової роботи)	10		-	-	-	10
Контрольний захід (залік)						
Усього годин	120	32	32			56

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кіль-кість годин
1		
2		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кіль-кість годин
1	2	3
1	ІТ-підприємство як основний суб'єкт господарювання	1
2	Основні виробничі засоби ІТ-підприємства. Зношування та амортизація основних засобів. Показники використання основних засобів підприємства.	5
3	Оборотні засоби ІТ-підприємства. Основні показники їх використання. Нормування оборотні засобів.	4
4	Виробнича потужність ІТ-підприємства. Розрахунки потужності підприємства.	2
5	Розрахунок показників об'ємів виробництва: валової, товарної та реалізованої продукції.	2
6	Кадри, продуктивність праці. Розрахунки чисельності працівників.	3
7	Розрахунок заробітної плати персоналу ІТ-підприємства.	3
8	Собівартість продукції. Калькулювання собівартості одиниці продукції.	5
9	Ціна та ціноутворення продукції на ІТ-підприємстві	2
10	Фінансово-економічні результати діяльності ІТ-підприємства	2
11	Бізнес-план ІТ-підприємства. Основні розділи бізнес-плану	1
12	Ефективність інвестицій : методи оцінки інвестиційних проектів	1
13	Конкурентоспроможність ІТ-підприємства	1
Разом		32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кіль-кість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Структура економіки країни. Розгляд контрольних запитань, підготовка до поточного тестування.	2
2	Виробництво як процес трудової діяльності по створенню програмного продукту. Розгляд контрольних запитань, підготовка до поточного тестування.	2
3	Основні виробничі засоби ІТ-підприємства. Нематеріальні ресурси підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку.	3
4	Показники й шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей.	2
5	Оборотні засоби ІТ-підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів.	2
6.	Виробнича програма ІТ-підприємства	3
7	Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Можливі види мотивації трудової діяльності.	3
8	Розрахунок заробітної плати на ІТ-підприємстві. Сучасна державна політика оплати роботи. Механізм державного регулювання оплати роботи й соціального захисту	4
9	Розрахунок витрат на виробництво по економічним елементам	4
10	Концепція ціноутворення в умовах ринкових відносин	2
11	Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності ІТ-підприємства. Підготовка до поточного тестування	3
12	Маркетинг в системі керування економічної діяльності ІТ-підприємства. Підготовка до поточного тестування.	4
13	Бізнес-планування діяльності ІТ-підприємства. Підготовка до поточного тестування.	3
14	Інновації й інноваційні процеси на ІТ-підприємстві. Підготовка до поточного тестування.	3
15	Інвестиційна діяльність ІТ-підприємства. Підготовка до поточного тестування.	3
16	Конкурентоспроможність ІТ-підприємства. Підготовка до поточного тестування.	3
	Індивідуальне завдання (виконання розрахункової роботи)	10
Разом		56

9. Індивідуальні завдання

Розрахункова робота – практичне виконання комплексу розрахунків з обґрунтування економічної доцільності виробничого плану ІТ-підприємства.

В якості об'єкта проектування пропонується використовувати машинобудівне підприємство, яке виконує механоскладальні роботи з виготовлення комплектуючого виробу для основної продукції.

Студенти отримують завдання для розрахункової роботи за варіантами, наданими викладачем.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді заліку (усно).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти (залік або іспит)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
1. Робота на лекціях	0...1	8	0...5
2. Самостійна робота (виконання і захист практичних робіт)	0...5	6	0...20
3. Модульний контроль	0...25	1	0...20
Модуль 2			
1. Робота на лекціях	0...1	8	0...5
2. Самостійна робота (виконання і захист практичних робіт)	0...5	6	0...20
3. Модульний контроль	0...25	1	0...20
4. Виконання та захист індивідуального завдання (розрахункова робота)	0...10	1	0...10
Всього з дисципліни			0...100

Модульний контроль складається з 20 теоретичних тестів (по 1 балу), які оцінюються у 20 балів.

T1, T2, ..., T16 – теми змістових модулів

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з двох теоретичних питань і одного практичного (задача). Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання 30 балів, практичне – 40 балів, що складає в сумі 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Економіка ІТ-проектів» студент повинен знати:

- що таке підприємство, основні класифікаційні ознаки підприємств в Україні;
- визначення основних засобів ІТ-підприємства, їх структуру та класифікацію; вартісні показники оцінювання основних виробничих засобів, поняття амортизації, методи нарахування амортизації в Україні;
- визначення оборотних засобів виробничого підприємства, їх структуру, поняття обіговості, які оборотні засоби нормуються;
- визначення виробничої потужності ІТ-підприємства;
- поняття продуктивності праці та методи її обчислення;
- форми та системи оплати праці;
- статті витрат при розрахунку собівартості одиниці продукції, їх класифікацію;
- на підставі чого будується точка беззбитковості;
- основні фінансово-економічні показники ІТ-підприємства;

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни економіка підприємства студент повинен вміти:

- розраховувати вартісні показники оцінки основних засобів, амортизаційні відрахування, та ефективність використання основних засобів підприємства;

- обчислювати виробничу потужність підприємства;
- нормувати оборотні засоби та розраховувати ефективність використання оборотних засобів;
- планувати та обчислювати чисельність працюючих;
- розраховувати продуктивність праці;
- обчислювати заробітну плату усім категоріям працюючих;
- розраховувати собівартість та ціну продукції ІТ-виробництва;
- будувати точку беззбитковості;
- виконувати аналіз фінансово-економічних показників діяльності ІТ-підприємства.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру:

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру з дисципліни «Економіка ІТ-проектів» визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка **«Відмінно»** (A): 90 – 100 балів виставляється за таких умов:

- 1) творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- 2) вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;
- 3) глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- 4) чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
- 5) вміння пов'язати теорію і практику.

Оцінка **«Добре»** (B): 83 – 89 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Добре»** (C): 75 – 82 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) не завжди правильне прогнозування подій від прийнятих рішень;
- 4) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Задовільно»** (D): 68 – 74 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Задовільно»** (E): 60 – 67 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу;
- 4) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Незадовільно»** (FX): 1 – 59 балів виставляється за наступних умов:

- 1) відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципових положень курсу;
- 2) наявність грубих, принципових помилок при виконанні отриманих завдань;
- 3) неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсовому проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
83 - 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 -74	D	задовільно	
60 – 67	E		
1 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

13. Методичне забезпечення

Навчально-методичні посібники:

1. Купріянова, В.С., Павленко Т.Ю. Методичні рекомендації до виконання економічного розділу за спеціальностями 123, 125: метод. реком. – Харків: Нац. аерокосмічний. ун-т ім. М.Є. Жуковського "ХАІ", 2021. – 36 с.

2. Жихор О. Б., Шостак І. В., Купріянова В. С., Пудовкіна Л. Ф. Комплекс розрахунків з обґрунтування економічної частини дипломних робіт, спрямованих на розроблення програмних продуктів: метод. реком. – Харків: Нац. аерокосмічний. ун-т ім. М.Є. Жуковського "ХАІ", 2019. – 40 с.

3. Павленко, Т. Ю Розрахунок економічних показників ІТ-підприємства : навч. посіб. / Т. Ю. Павленко, Я. В. Сафронов, Д. А. Купріянов та ін. – Харків: ХАІ, 2017. – 24 с.

4. k601@khai.edu - електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

робоча програма дисципліни;

конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;

методичні вказівки та рекомендації для виконання розрахункової роботи, практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;

тематики індивідуальних завдань;

прикладні розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;

питання, тести для контрольних заходів;

каталоги інформаційних ресурсів.

14. Рекомендована література

Базова

1. Лазебник, Л. Л. Економіка підприємства : підруч. / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 426 с.

2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.

3. Гетьман, О. О. Економіка підприємства : підруч. / Гетьман О.О., Шаповал

В. М. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 488 с.

4. Принчутський В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. І. Принчутський, Е. Т. Карапетен, Б. В. Погрішук. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 304 с.

5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Відомості Верховної Ради України: редакція від 14.11.2020 року. URL : <https://www.rada.gov.ua>.

6. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Відомості Верховної Ради України: зі змінами [№ 2421-IX від 18.07.2022](#) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

7. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України: редакція від 27.02.2021 року. URL : www.rada.gov.ua.

8. Купріянова, В. С. Аналіз і перспективи розвитку підприємницького аутсорсингу ІТ-галузі України / В. С. Купріянова, Г. М. Шведова // Науковий економічний журнал «Підприємництво та інновації» – Вип.12 2020. – С. 59-63. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.10>.

Допоміжна

1. Закон України «Про оплату праці». Відомості Верховної Ради України: редакція від 13.02.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Мініфіну України від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами та доповненнями): редакція від 01.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Мініфіну України від 18.10.1999 р. № 242 (зі змінами та доповненнями): редакція від 03.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Мініфіну України від 26.04.2000 р. № 91 (зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради України: редакція від 03.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Мініфіну України від 28.07.2000 р. № 181 зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради України: редакція від 09.08.2013 року. URL : www.rada.gov.ua.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Мініфіну України від 29.11.1999р. № 290 (зі змінами та доповненнями): редакція від 03.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Мініфіну України від 31.12.1999р. № 318 (зі змінами та доповненнями): редакція від 03.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене наказом Мініфіну України від 28.12.2000 р. № 353, (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України: редакція від 03.11.2020 року. URL : www.rada.gov.ua.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4232>
2. <https://khai.edu.ua/education/fakultety-i-kafedry/fakultet-programnoi-inzhenerii-ta-biznesu/kafedra-publichnogo-upravlinnya-ta-pidpriemnictva-601/>.
3. <https://library.khai.edu/>.